

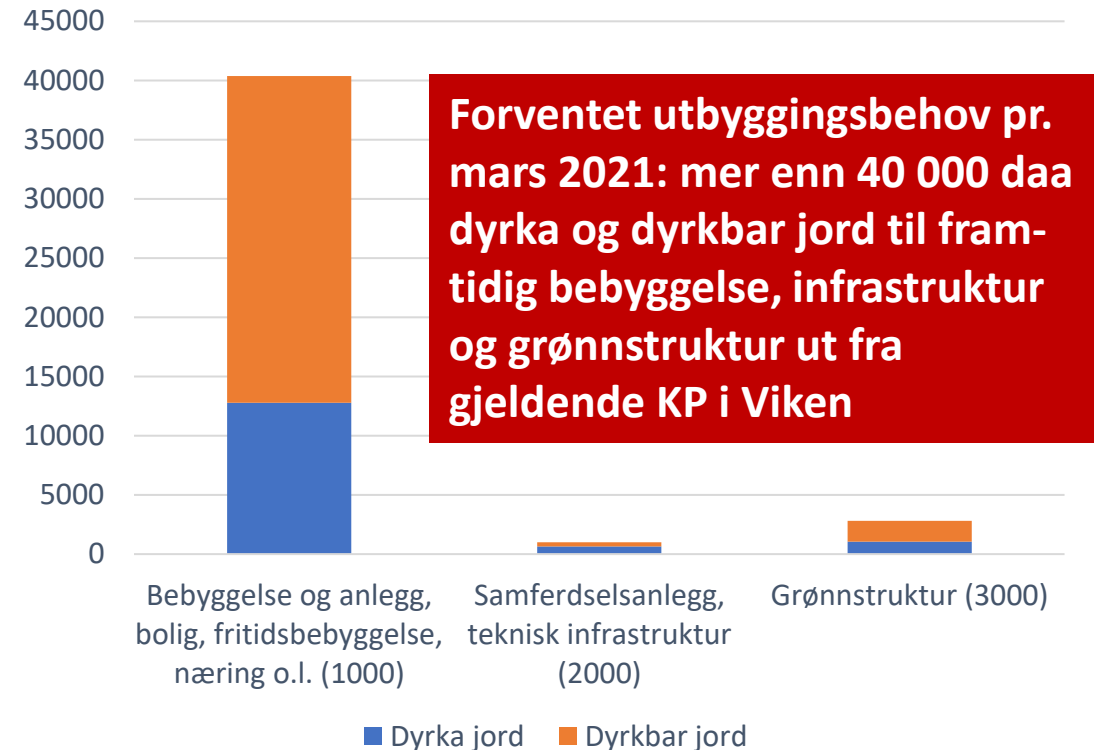
Utvikling av arealregnskap i Viken

Møte i arbeidsgruppen for bybåndssamarbeidet 11.11.21

Hvorfor arealregnskap for Viken og Viken-kommunene?

- **Viken er rik på naturressurser – som vi er under press**

- 3 av Norges 6 største elver renner gjennom fylket
- **Men alt for mange vannforekomster har svært dårlig tilstand**
- Viken har 1/5 av Norges jordbruksareal, og produserer 60 % av norsk hvete og havre
- **Men mer enn 35 000 dekar dyrket og dyrkbar jord ble omdisponert fra 2005 til 2018**
- Viken har 80 % av Norges landlevende arter i oslofjordområdet, mange i kystsonen
- **Men i dag er 53 % av strandsonen i 100-metersbeltet bebygd**

Oppdrag og mandat

- **Fylkestingsvedtak 12.12. 2019 (sakene 16/19 og 12/19):**

- Det utvikles et arealregnskap for Viken for å sikre **bærekraftig arealforvaltning** og **verne** om viktige **naturressurser**.
- Viktige arealverdier og mulige arealkonflikter **kartfestes**, inkludert [1] dyrket og dyrkbar mark, viktige områder for [2] biologisk mangfold, viktige områder for [3] friluftsliv og områder omfattet av markaloven, viktige områder for vilttrekk og [4] ROS-områder.
- Som virkemiddel for bærekraftig arealforvaltning i Viken, vil det være viktig at arealregnskapet tas i bruk som **et aktivt redskap i kommunene**. [Da må kommunene selv kunne lage arealregnskap.]

- **Relevante fylkestingsvedtak vil samtidig håndteres:**

- Verbalforslag til årsbudsjettet 2021 (sak 126/20) – om å vurdere **arealnøytralitet** som virkemiddel i arealregnskapet: *Fylkestinget ber fylkesrådet vurdere arealnøytralitet som virkemiddel i arealregnskapet. ... Arealnøytralitet skal ... ikke føre til at utkant-kommuner mister utviklingsmuligheter på bekostning av vekstkommuner.*
- Oversendelsesforslag nr. 1 i sak 126/20 – **naturbudsjett**: *Fylkesrådet bes legge fram et naturbudsjett.*
- Oversendelsesforslag nr. 9 i sak 126/20 – oppdatere kunnskapsgrunnlaget om **Vikens myrer**

Status

- **2020**

- Etablert nettverk med Oslo kommune, OsloMet-NIBR, KS, SABIMA og Nordre Follo kommune
- KMD-søknad (for byvekstavtaler – avslag)
- NIBR-samarbeid om det 3-årige EcoGaps-prosjektet
- SSB-samarbeid om NFR-søknad (CommonGood – avslag)
- Øremerket FT-bevilgning 2021 til arealregnskap og biologisk mangfold

- **2021**

- Etablert prosjektgruppe for kommune-regnskap: N. Follo kommune, OsloMet/NIBR, SABIMA, NINA, KS, SSB, NIBIO. SFOV er invitert.
- FR-vedtak 22.04.21 om 4-åring opptrappingsplan
- Oppstart EcoGaps 04.05.21 (ViFK involvert i 2 delprosjekter)
- Kommune-prosess: webinar 25.08.21 og workshop 22.09.21
- Oppstart MAREA 03.12.21
- FR-sak med skisse til regnskapsform og innretting av videre arbeid

Fireårig opptrappingsplan 2021-2024

Fylkesrådsvedtak 22.04.21:

1. *Det gjennomføres en fireårig opptrappingsplan for utvikling av arealregnskap for Viken.*
2. *Fylkesrådet er prosjekteier med fylkesråden for Plan, klima og miljø som prosjektansvarlig. Arbeidet vil ha deltakere fra relevante rådsområder.*
3. *Arbeidet organiseres i **to delprosjekter**: utvikling av arealregnskap for Viken fylke og regnskapsmal for fylkeskommunal sektor, samt arealregnskap for Viken-kommunene.*
4. *Arbeidet skjer i **samarbeid med myndigheter og** utvalgte **forskningsmiljøer** for å sikre effektiv utvikling og en varig løsning for utforming av arealregnskap.*

Hva kan vi oppnå – og hvordan?

- **Arealregnskap skal bidra til mer skånsom og effektiv arealbruk**
 - fordi det vil gi en oversikt over status og utvikling for viktige indikatorer, inkl. natur, ressurser, ROS
 - Det skal utvikles til et effektivt verktøy for langsiktig, bærekraftig arealplanlegging i kommunene.
- **Prosess: mange initiativ – krever bredt samarbeid**
 - Statlig nivå: EU-rapportering, SSB/EuroStat, KLD/Miljødirektoratet, NIBIO
 - Kommunal sektor: KMD (tilrettelegging), KS (digitalisering), fylkeskommuner (ViFK), kommuner
 - Forskningsmiljøer: OsloMet/NIBR (EcoGaps), SSB, NINA og NIVA (Marea)
 - Frivillig sektor: Sabima (Naturkampen) og andre

De tre prosessene

- Arealregnskap for fylket – start 2021
- Utprøving i kommunene – start 2022
- Regnskapsmal for kommunene – start 2022

Arealregnskap for Viken fylke

- Avklaringer knyttet til **indikatorer**, **datagrunnlag** (bl.a. kompatibilitet), **detaljeringsnivå**, **verdi-gradering**, **tilstands-gradering**, **rapporteringsformat**
- Første regnskap i 2022 – med vurdering av utviklingsbehov
- Aktuelt å utvikle **digitale verktøy** bl.a. for bruk av nasjonale databaser, for trend-analyser og framskrivninger
- Vurdering av **naturbudsjett** og **arealnøytralitet**
- Løpende kontakt med/støtte fra forskningsmiljøer (EcoGaps, Marea, SSB) og KS samt direktoratsnivået

Utprøving i kommunene

- Kommune-piloter skal støtte utviklingen av arealregnskap både for kommune- og fylkesnivået
- Oppstart med Nordre Follo kommune i vinteren 2022
- Uttesting med Viken-kommuner fram til 2024
- Integrering og bruk av nasjonale databaser er en viktig barriere
 - Kommunene etterspør veiledning
 - Behov for tilrettelegging for enkel integrering med planverktøyet og bruk i planleggingen (**KS: digitalisering**)
- Vurdering av hvordan arealregnskapet kan brukes **i arealplanlegging** (naturbudsjett)

Kommune-mal for arealregnskap

- Etablering av kommunalt forum, behovskartlegging, innhold-avklaringer som for fylkesregnskapet
- Bruk av erfaringer med arealforvaltning og arealregnskap fra tidligere prosesser
 - bl.a. fra **vannforvaltningen** og arbeidet med kartlegging og **verdsetting av friluftsliv-områder**
- Utvikling av mal(er) og veileder som tar høyde for de ulike behovene til Viken-kommunene
 - Standardisering: arbeide for å sikre at malen gis en form som godkjennes av statlig myndighet